

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

Спеціальність **073 «Менеджмент»**

Освітня програма **«Управління навчальним закладом»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Робоча програма «**Менеджмент**» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» (освітня програма – «Управління навчальним закладом»). 13 с.

Розробники:

Боришкевич І. І. – к.е.н., викладач кафедри управління та бізнес-адміністрування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол від 27 серпня 2021 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри управління
та бізнес-адміністрування

(підпис)

П'ятничук І. Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна
	Спеціальність 073 «Менеджмент»	
Змістових модулів – 3	Освітня програма Управління навчальним закладом	Рік підготовки:
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
Розподіл аудиторних годин для заочної форми навчання: лекції – 6 год., практичні – 4 год.		1-й
		Лекції
	6 год.	
	Практичні	
	4 год.	
	Лабораторні	
	-	
	Самостійна робота	
80 год.		
Індивідуальні завдання		
-		
Вид контролю: екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 12,5 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Менеджмент» є формування у майбутніх керівників закладів освіти сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі управління, формування розуміння концептуальних основ системного управління закладами освіти, набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні концепції та методологія формування і функціонування системи управління закладом освіти, відповідно до основних функцій менеджменту: планування, організування, мотивації,

контролю та регулювання.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Основи менеджменту та елементи організації процесу управління.

Змістовний модуль 2. Функції менеджменту та їх характеристика.

Змістовний модуль 3. Особливості управлінської діяльності в закладі освіти.

Основними **цілями** вивчення дисципліни «Менеджмент» є засвоєння студентами навчального матеріалу стосовно:

- поняття і сутності менеджменту;
- еволюції менеджменту як науки;
- закладу освіти як об'єкта управління;
- функцій менеджменту;
- ролі та функції керівника, відмінностей керівника від лідера;
- прийняття управлінських рішень.

Компетентності навчання:

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій для вирішення управлінських завдань.

ЗК4. Здатність мотивувати людей (педагогічний колектив) та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) для ефективного управління навчальним закладом.

ФК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

ФК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів навчального закладу.

ФК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи менеджменту та елементи організації процесу управління

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту

1. Менеджмент як мистецтво управління людьми
2. Основні цілі і завдання менеджменту
3. Суб'єкт і об'єкт управління. Види менеджменту
4. Особливі риси сучасного керівника закладу освіти

Тема 2. Еволюція менеджменту як науки

1. Передумови виникнення науки управління
2. Класичні школи менеджменту
3. Сучасні принципи менеджменту
4. Розвиток управлінської діяльності в Україні
5. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту

Тема 3. Заклад освіти як об'єкт управління

1. Особливості закладу освіти, його роль та значення
2. Внутрішнє та зовнішнє середовище закладу освіти
3. Стадії життєвого розвитку закладу освіти. Особливості процесу управління
4. Етика і сучасне управління. Складові успіху закладу освіти

Змістовний модуль 2. Функції менеджменту та їх характеристика

Тема 4. Планування та організація як функції управління

1. Роль функції планування в діяльності закладу освіти
2. Етапи та види планування. Методи планування
3. Суть організаційної діяльності, її місце в системі управління
4. Цілі та принципи функції організації
5. Організаційна структура управління: типи та характерні особливості

Тема 5. Мотивація як функція управління

1. Поняття мотивації та її класифікація

2. Теорії та моделі мотивації людської діяльності: змістовні та процесуальні
3. Сучасні системи та форми стимулювання праці

Тема 6. Контроль та регулювання як функції управління

1. Сутність та призначення функції контролю
2. Види та завдання контролю
3. Роль керівника закладу освіти в здійсненні ефективного контролю
4. Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання
5. Етапи процесу регулювання

Змістовний модуль 3. Особливості управлінської діяльності в закладі освіти

Тема 7. Керівник закладу освіти

1. Роль і функції керівника. Особливості керівників та лідерів
2. Модель сучасного керівника закладу освіти
3. Секрети успіху провідних менеджерів світу

Тема 8. Основи теорії прийняття управлінських рішень

1. Сутність процесу прийняття управлінських рішень
2. Класифікація управлінських рішень та основні чинники впливу
3. Етапи процесу прийняття управлінських рішень

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Заочна форма навчання					
	Кількість годин, у тому числі					
	усього	л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль 1. Основи менеджменту та елементи організації процесу управління						
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Еволюція менеджменту як науки	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Заклад освіти як об'єкт управління	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовним модулем 1	34	2	2	-	-	30
Змістовний модуль 2. Функції менеджменту та їх характеристика						
Тема 4. Планування та організація як функції управління	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Мотивація як функція управління	14	2	2	-	-	10
Тема 6. Контроль та регулювання як функції управління	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовним модулем 2	34	2	2	-	-	30
Змістовний модуль 3. Особливості управлінської діяльності в закладі освіти						
Тема 7. Керівник закладу освіти	12	2		-	-	10

Тема 8. Основи теорії прийняття управлінських рішень	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовним модулем 3	22	2	-	-	-	20
Усього годин	90	6	4	-	-	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	2
2.	Тема 2. Мотивація як функція управління	2
	Разом	4

6. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Менеджмент» лабораторні заняття не заплановані.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів – невід’ємна складова частина навчального процесу, яка відіграє важливу роль у процесі формування майбутнього спеціаліста.

Мета самостійної роботи – набуття навичок щодо вирішення конкретних практичних завдань і використання отриманих знань у подальшій практичній діяльності.

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарів, практичних занять);
- завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу;
- написання рефератів.

Підготовка до лекційного заняття передбачає обов’язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники).

Підготовка до практичних занять передбачає обов’язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності. При підготовці до заняття відповідної теми необхідно детально вивчити конспект лекції, підручник (навчальний посібник) та коротко законспектувати засвоєний матеріал. Семінарські і практичні заняття передбачають вивчення теоретичного матеріалу та виконання завдань. Студент самостійно завершує у

позааудиторних умовах розпочаті в аудиторіях завдання і здає у час, який встановлює викладач.

Виконувати завдання необхідно в такій послідовності:

- ознайомитись із завданням і вивчити його умову;
- визначити методи (прийоми) розв'язання кожної конкретної ситуації;
- безпосередньо почати розв'язувати завдання;
- обґрунтувати висновки і пропозиції згідно з отриманими результатами;
- виконане завдання належно оформити в зошиті;
- захистити завдання (якщо це встановлено робочою програмою дисципліни) відповідно до встановленого графіка самостійної роботи.

Якщо передбачений програмою обсяг завдань студент не виконав і не захистив, то до іспиту його не допускають.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	10
2.	Тема 2. Еволюція менеджменту як науки	10
3.	Тема 3. Заклад освіти як об'єкт управління	10
4.	Тема 4. Планування та організація як функції управління	10
5.	Тема 5. Мотивація як функція управління	10
6.	Тема 6. Контроль та регулювання як функції управління	10
7.	Тема 7. Керівник закладу освіти	10
8.	Тема 8. Основи теорії прийняття управлінських рішень	10
	Разом	80

8. Індивідуальні завдання

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Менеджмент» індивідуальні завдання не заплановані.

9. Методи навчання

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних, використовуються наступні методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні (демонстрація, ілюстрація), практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Менеджмент» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в структурній діяльності використовуються:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-

пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи студентів;

- методи стимулювання й мотивації навчальної роботи, що об'єднали в собі пізнавальні ігри, навчальні дискусії, моделювання рольових ситуацій, створення ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явлення вимог і метод заохочення;
- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

10. Методи контролю

Методами контролю з дисципліни «Менеджмент» є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- усні опитування на практичних заняттях;
- письмові контрольні роботи (на лекційних та практичних заняттях);
- тестування тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньому рівні магістра. Підсумковий контроль з дисципліни «Менеджмент» включає семестровий контроль у формі екзамену (виконання письмових екзаменаційних завдань).

Критерії оцінювання рівня знань на практичних заняттях, при виконанні самостійних та індивідуальних завдань:

5 балів – коли студент дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді на запитання, рішення завдань правильні, демонструє знання навчально-методичної літератури, наводить узагальнення і висновки, був присутній на лекціях і практичних заняттях;

4 бали – коли студент знає викладений матеріал на «відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків, коли за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Присутність на лекціях і практичних заняттях обов'язкова;

3 бали – коли студент дає неправильну відповідь на одне запитання або на всі запитання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки;

2 бали – коли студент дає неправильні відповіді на 2-3 запитання,

припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити, погано орієнтується в лекційному матеріалі;

1 бал – студент отримує за умови, якщо не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі; відсутні логічна послідовність висловлювань та зміст відповіді; виконане завдання містить багато помилок, що заважають розумінню загального змісту;

0 балів – відповідь відсутня.

11. Оцінювання

Під час навчання студенти можуть отримати такі бали:

Назва контролю	Мах кількість балів	Примітки
Практичні заняття	10	2 практичних заняття (робота в аудиторії)
Самостійна робота	30	Індивідуальний проект (самостійна робота)
Тестування	10	7 тестувань (дистанційне навчання)
Екзамен	50	Мін оцінка допуску – 25 Мах оцінка допуску – 50
Разом:	100	Congratulations!

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Перелік питань, які виносяться на екзамен

1. Поняття і сутність менеджменту та його основні категорії.
2. Основні цілі та завдання менеджменту.
3. Суб'єкт і об'єкт менеджменту як ключові елементи в системі управління.

4. Особливі риси сучасного керівника закладу освіти.
5. Передумови виникнення науки управління.
6. Основні види управління та їх характеристика.
7. Особливості та головні ідеї школи наукового управління.
8. Особливості та головні ідеї класичної (адміністративної) школи менеджменту.
9. Основні принципи теорії ідеальної бюрократії Макса Вебера.
10. Особливості та головні ідеї школи людських стосунків.
11. Особливості та головні ідеї емпіричної школи менеджменту.
12. Особливості та головні ідеї нової (якісної) школи менеджменту.
13. Особливості та головні ідеї школи соціальних систем.
14. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.
15. Зародження та розвиток наукових досліджень менеджменту в Україні.
16. Основні проблеми і вимоги сучасного менеджменту.
17. Особливості закладу освіти, його роль та значення.
18. Внутрішнє та зовнішнє середовище закладу освіти.
19. Характеристика життєвого циклу закладу освіти з різних точок зору.
20. Особливості системи управління на різних стадіях життєвого циклу закладу освіти.
21. Етика і сучасне управління. Складові успіху закладу освіти.
22. Роль функції планування в діяльності закладу освіти.
23. Етапи та види планування.
24. Методи розробки планів.
25. Організація як функція управління, її суть та характеристика.
26. Цілі та принципи організаційної функції.
27. Характеристика та принципи побудови організаційної структури управління.
28. Типи бюрократичних (механістичних) організаційних структур управління та їх особливості.
29. Типи адаптивних (органічних) організаційних структур управління та їх особливості.
30. Мотивація як функція управління та її класифікація.
31. Характеристика основних видів змістовних теорій мотивації.
32. Характеристика основних видів процесуальних теорій мотивації.
33. Сучасні системи та форми стимулювання праці.
34. Функція контролю та його місце в системі управління.
35. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Види повноважень.
36. Види, основні завдання та класифікація контролю.

37. Роль керівника закладу освіти в здійсненні ефективного контролю.
38. Поняття регулювання та його місце в системі управління.
39. Основні види та етапи процесу регулювання.
40. Роль і функції керівника. Особливості керівників та лідерів.
41. Модель сучасного керівника закладу освіти.
42. Сутність процесу прийняття управлінських рішень.
43. Класифікація управлінських рішень та основні чинники впливу.
44. Характеристика етапів процесу прийняття управлінських рішень.
45. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень.

13. Рекомендована література

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <http://d-learn.pu.if.ua>
2. Курс «Менеджмент» // Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>
3. Boryshkevych I. Development of Pedagogical Staff as an Integral Element of Forming a Positive Image of an Educational Institution. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2021. Vol. 8. № 3. P. 52-59.
4. Zoriana Buryk, Olha Zhuk, Iryna Boryshkevych, Iryna Piatnychuk, Nataliia Horohotska, Nataliia Varenia Mechanisms of Management of Social and Economic Security of The State on the Basis of Data Formalization (Case of Ukraine): *International Business Information Management Conference (34th IBIMA) Madrid, Spain 13-14 November 2019*. pp 11133-11135.
5. Барабаш Ю. Г. Пріма Р. М., Барабаш Ц. Й Освітній менеджмент : навч. посібник. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2014. 448 с.
6. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ, Державна служба якості освіти, 2019. 240 с.
7. Брайан Трейсі Як керують найкращі : книга. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 208 с.
8. Брюс Тулген Бути босом – легко. Бувай, неефективний менеджменте! : книга. Київ : Видавництво «Наш Формат», 2019. 176 с.
9. Валерій Пекар Різнобарвний менеджмент : книга. Харків : Видавництво «Фоліо», 2019. 191 с.
10. Григораш В. В. Організація діяльності керівника школи. Харків : Вид. група «Основа», 2011. 224 с.
11. Джон Максвелл 21 беззаперечний закон лідерства : книга. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2019. 336 с.
12. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент : підруч. Суми :

- Університетська книга, 2015. 334 с.
13. Іцхак Адізес Ідеальний керівник. Чому ним неможливо стати : книга. К. : Видавництво «Наш Формат», 2017. 288 с.
 14. Іцхак Адізес Стилi хорошого i поганого менеджменту : книга. Київ : Видавництво «Наш Формат», 2020. 224 с.
 15. Крейс Нік Лідерство починається з призначення : книга. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2019. 240 с.
 16. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент : навч. посіб. Харків: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2014. 512 с.
 17. Максим Батирєв 45 татуювань менеджера. Правила керівник : книга. Харків : Видавництво «Фабула», 2017. 304 с.
 18. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
 19. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент : підруч. Київ : Кондор, 2015. 563 с.
 20. Семез А. А. Менеджмент в освіті: навч. посіб. Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2011. 167 с.
 21. Стівен Кові 7 звичок надзвичайно ефективних людей : книга. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2012. 384 с.
 22. Стівен Кові Восьма звичка. Від ефективності до величі : книга. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 496 с.
 23. Череп А. В. Інноваційний менеджмент : підруч. Київ : Кондор, 2014. 452 с.